

**КИЇВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЛІНГВІСТИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

ФАКУЛЬТЕТ туризму, бізнесу і
психології

КАФЕДРА психології і туризму

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни

СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ ДИТИНСТВА

**СПЕЦІАЛЬНІСТЬ
СЕРЕДНЯ ОСВІТА**

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	другий (магістерський)
КАФЕДРА	психології і туризму
ФАКУЛЬТЕТ	туризму, бізнесу і психології
ВИКЛАДАЧ	КУЧЕРОВСЬКА Наталія Олександрівна кандидат психологічних наук, доцент
СТАТУС ДИСЦИПЛІНИ	вибіркова дисципліна професійного і практичного спрямування
ОБСЯГ ДИСЦИПЛІНИ У КРЕДИТАХ ЄКТС / ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ГОДИН	3 кредити ЄКТС / 90 годин
МОВА ВИКЛАДАННЯ	українська

КОРОТКА АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

(Що я вивчатиму?)

У межах навчальної дисципліни «Соціальна психологія дитинства» розглядаються соціокультурні уявлення про дитинство, структура та функції піклування, механізми становлення «Я» дитини в сім'ї та дитячому співтоваристві. Пропонується аналіз психологічного змісту елементів дитячої субкультури (дражнилки, лічилки, страшилки, дитячі ритуали та ін.)

Студенти ознайомляться з підходами до аналізу дитячих відносин і матимуть змогу глибше зрозуміти динаміку соціальних впливів на дитину.

МЕТА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

(Чому це потрібно й цікаво вивчати?)

Вивчення дисципліни «Соціальна психологія дитинства» забезпечує формування цілісного уявлення про дитинство як соціокультурний феномен та глибше розуміння того, як взаємодія з дорослими й однолітками, зокрема у сім'ї, навчальному середовищі та дитячому співтоваристві впливає на становлення особистості дитини.

Курс дозволяє усвідомити дитинство як соціокультурний конструкт, навчитися аналізувати взаємодію дитини з дорослими, однолітками, інституціями (сім'єю, школою, суспільством) та краще орієнтуватися в процесах соціалізації, прив'язаності, дитячої субкультури.

Курс є актуальним для майбутніх фахівців, які будуть працювати з дітьми, формувати умови для їх безпечного розвитку, а також розуміти психологічні механізми дитячої поведінки в контексті соціального впливу.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

(Чому я навчуся на цій дисципліні?)

- ✓ Пояснювати соціально-психологічну природу дитинства як феномену;
- ✓ розуміти специфіку соціальної взаємодії дитини з дорослими та однолітками;
- ✓ розуміти психологічний зміст елементів дитячої субкультури як простору становлення «Я» дитини;
- ✓ використовувати соціально-психологічні знання для опису, аналізу та підтримки дитячих стосунків у професійній діяльності вчителя;
- ✓ проводити рефлексію власної позиції дорослого у стосунках із дитиною.

КОМПЕТЕНТНОСТІ

(Яку сукупну користь я отримаю від вивчення цієї дисципліни?)

- ✓ Здатність аналізувати дитинство як соціокультурний феномен у контексті історичних, культурних і сімейних змін;
- ✓ чутливість до дитячих переживань, потреб і меж;
- ✓ готовність до етичної та відповідальної поведінки у сфері роботи з дітьми;
- ✓ уміння будувати партнерські взаємини з сім'єю та іншими дорослими, залученими до взаємодії з дитиною.

ВИДИ ЗАНЯТЬ І ЇХНІЙ РОЗПОДІЛ ЗА ГОДИНАМИ

лекції – 14 годин
семінарські заняття – 16 годин
самостійна робота – 60 годин

ТЕМАТИКА (ЗМІСТОВНІ МОДУЛІ) НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Соціокультурна природа дитинства

Тема 1. Концепт *дитинство* в психології.

Тема 2. Еволюція дитинства.

Тема 3. Концепції і відкриття, що зумовили перехід до «допомагаючого» етапу в еволюції дитинства в XX ст.

Змістовий модуль 2. «Інститути соціалізації» в соціальній психології дитинства

Тема 4. Соціогенез відносин дитини в спілкуванні з дорослими.

Тема 5. Дитяча субкультура як простір особистісного розвитку дитини.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ (РОЗПОДІЛ БАЛІВ І КРИТЕРІЇ)

Розподіл балів між видами навчальної діяльності:

форма підсумкового контролю	види навчальної діяльності здобувача	максимальна кількість балів
залік	аудиторна та самостійна робота	50
	модульна контрольна робота (МКР)	50
	залік	-

Підсумкова оцінка за дисципліну виставляється за наступною схемою:

підсумковий рейтинговий бал	оцінка за шкалою ЄКТС	підсумкова оцінка за дисципліну за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
75 – 81	C	
66 – 74	D	задовільно
60 – 65	E	
40 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
39 і менше	F	незадовільно з обов'язковим повторним курсом

Критерії оцінювання аудиторної роботи студентів
(робота під час семінарів та/або практичних занять)

«5»	студент демонструє вільне володіння матеріалом теми семінару; ознайомлений з рекомендованою літературою, вміє самостійно знайти відповідь на проблемні запитання, спираючись на лекційний матеріал та першоджерела; вміє вводити та використовувати власні класифікації, аналізувати, робити власні висновки; здатен встановлювати міждисциплінарні та міжпредметні зв'язки; активно працює над практичними завданнями
«4»	студент демонструє достатньо вільне володіння матеріалом теми семінару; ознайомлений з рекомендованою літературою та першоджерелами, відповідь на проблемні запитання знаходить за допомогою викладача, спираючись на лекційний матеріал та вивчення першоджерел; допускає неточності та несуттєві (які кардинально не міняють суть) помилки у визначенні понять та категорій і т.і., але легко усуває їх завдяки додатковим питанням; активно працює над практичними завданнями
«3»	студент частково володіє матеріалом теми семінару; репродуктивно відбиває зміст лекційного матеріалу та/або основного підручника; допускає помилки у визначенні понять та категорій і т.і.; нездатний знайти відповідь на проблемні запитання, чи вирішити проблемні завдання; не включається в роботу над практичними завданнями

«2»	студент демонструє нездатність розкрити питання семінару; не опанував зміст теми, вкрай слабо знає або не ознайомлений з рекомендованою літературою, не володіє науковими фактами та категоріями, не знає основних закономірностей психічних явищ; показує низький рівень загальногуманітарного та наукового мислення; ігнорує роботу над практичними завданнями
-----	--

Критерії оцінювання **позааудиторної самостійної роботи** студентів

«5»	робота виконана правильно, повністю і самостійно, відбиває належний рівень знань, та сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності строго дотримані
«4»	робота виконана самостійно, містить несуттєві помилки, відбиває належний рівень знань та сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності строго дотримані
«3»	робота виконана, але містить помилки, відбиває недостатній рівень знань та недостатню сформованість практичних навичок; оформлення роботи не в повній мірі відповідає вимогам, що висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності дотримані частково
«2»	робота виконана на неприйнятно низькому рівні; оформлення не відповідає вимогам; вимоги академічної доброчесності не дотримані
«0»	робота не виконана

Критерії оцінювання **модульної контрольної роботи** студентів

«5»	при виконанні завдання студент демонструє широку обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, дає вірне та коректне визначення основним поняттям і психологічним термінам; вміє самостійно проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коректні і вірні коментарі та висновки
«4»	при виконанні завдання студент показав достатню обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, розуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, але виявляє при цьому недостатнє вміння самостійно проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коментарі і висновки
«3»	при виконанні завдання студент показав обмежену обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, низьке розуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, труднощі у проведенні аналізу психологічної ситуації або емпіричних даних та формулюванні коректних та вірних коментарів і висновків

«2»	при виконанні завдання студент показав обмежену обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, нерозуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, невміння проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коректні і вірні коментарі та висновки
«0»	робота не виконана

Умови допуску до заліку: повне виконання програми курсу та всіх видів робіт, відпрацювання пропущених лекцій і семінарських занять, виконання самостійної роботи, успішне виконання модульної контрольної роботи.

- ✓ Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 60 і вище, отримують оцінку «зараховано» і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.
- ✓ Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 59 і нижче, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється оцінка «зараховано» в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – Е та бал 60.

Критерії оцінювання **відповіді на заліку:**

критерії оцінювання	шкала оцінювання	
	«зараховано»	«не зараховано»
відповідність відповіді змісту питання	відповідь здобувача повністю відповідає змісту питання. основні проблеми розкриті чітко та в повній мірі	відповідь здобувача лише частково відповідає / не відповідає змісту питання. основні проблеми визначено нечітко / не визначено
повнота і ґрунтовність відповіді	основні питання розкриті повністю і ґрунтовно	основні питання розкриті лише частково і без належної глибини / зовсім не розкриті
термінологічна коректність	здобувач вільно й коректно користується понятійно-категоріальним апаратом дисципліни	здобувач майже не користується професійною термінологією

ПОЛІТИКА КУРСУ

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ВИКЛАДАЧА

- ✓ забезпечити викладання навчальної дисципліни згідно робочого плану;
- ✓ дотримуватися норм педагогічної етики, з повагою ставитися до особистості здобувачів;
- ✓ оцінювати навчальні досягнення здобувачів з опорою на визначені критерії для відповідних видів навчальної діяльності (див. вище);
- ✓ надавати відповіді на питання студентів щодо змісту курсу та організації навчання;
- ✓ залишатися доступним для комунікації у спосіб, визначений у силабусі.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТУДЕНТА

- ✓ виконати навчальну програму курсу в повному обсязі;
- ✓ дотримуватися у спілкуванні норм ділової етики,
- ✓ з повагою ставитися до інших здобувачів і викладача;
- ✓ дотримуватися вимог політики курсу, що зазначені нижче

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Для оперативної комунікації з викладачем щодо змістовних та організаційних питань з курсу рекомендується користуватись чатом в системі Microsoft Teams.

Перед тим, як надсилати викладачу питання, рекомендується перевірити чи не міститься відповідь на питання в тексті силабусу або серед матеріалів курсу (наприклад, у відповідній команді курсу в системі Teams або на платформі Moodle); звернутися з питанням до одногрупників, які можуть знати необхідну інформацію.

ВІДВІДУВАННЯ І ПРОПУСКИ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Відвідування здобувачами освіти лекційних і семінарських занять є обов'язковою умовою успішного проходження навчальної дисципліни.

Відсутність (з поважної та неповажної причини) на лекційному або семінарському занятті не звільняє від навчальної відповідальності і має бути відпрацьована, як це передбачено відповідним Порядком відпрацювання пропущених занять.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ Й ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Гаєвська Т.І. (2017). Еволюція дитинства під впливом соціокультурних процесів. *Культурологічна думка*. №12. С. 105-113. URL: https://www.culturology.academy/wp-content/uploads/KD12_Haievska.pdf
2. Ельконін Д. Б. Дитинство як соціально-психологічний феномен соціуму і особливий стан розвитку. Електронний ресурс. URL: <http://um.co.ua/8/8-3/8-35942.html>
3. Махній М. (2009). Порівняльно-культурне вивчення психології дитинства в контексті сучасної політкультурної освіти. *Вісник Чернігівського державного педагогічного університету*. Серія: психологічні науки, № 4. С. 12-15.
4. Психологія розвитку та формування особистості дитини : реком. бібліогр. показч. (2018). *Харків. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди*. Харків : ХНПУ. 76 с.
5. Elwell F.W. Neil Postman on the Disappearance of Childhood
URL: <http://www.faculty.rsu.edu/users/f/felwell/www/Theorists/Essays/Postman1.html>
6. Postman N. The Disappearance of Childhood URL: <https://archive.org/details/the-disappearance-of-childhood/page/138/mode/2up>
7. Kennedy D. Reconstructing Childhood / Thinking. *The Journal of Philosophy for Children*
URL: https://www.researchgate.net/publication/284641593_Reconstructing_Childhood

ФОРМИ І СПОСОБИ ПОТОЧНОГО ТА СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Форма семестрового контролю – **ЗАЛК в усній формі.**

Поточний контроль передбачає:

- ✓ оцінювання усних відповідей здобувачів під час семінарських занять;
- ✓ оцінювання позааудиторних самостійних робіт